
Funkcije

Primjer: Izračunati "m povrh n"

$$\binom{m}{n} = \frac{m!}{n! \cdot (m-n)!}$$

Rješenje: m povrh n - (1.dio)

MPovrhNBezFunkcije

```
#include <stdio.h>
```

```
int main () {
```

```
    int m, n, i;
```

```
    double brojnik, nazivL, nazivD, mpovrhn;
```

```
    /* unos vrijednosti za m i n */
```

```
    printf ("Unesite m i n:");
```

```
    scanf ("%d %d", &m, &n);
```

Rješenje: m povrh n - (2.dio)

```
    brojnik = 1.;
    for (i = 1; i <= m; i++)
        brojnik *= i;
    nazivL = 1.;
    for (i = 1; i <= n; i++)
        nazivL *= i;
    nazivD = 1.;
    for (i = 1; i <= m-n; i++)
        nazivD *= i;
    mpovrh = brojnik/(nazivL*nazivD);
    printf("%d povrh %d iznosi = %g\n", m, n,
           mpovrh);
    return 0;
}
```

Komentar prethodnog rješenja

- Sličan programski odsječak ponavlja se 3 puta.
- *Nedostaci:*
 - broj linija programskog koda raste
 - povećava se mogućnost pogreške
- *Preporuka:* program razdvojiti u logičke cjeline koje obavljaju određene, jasno definirane poslove.

Rješenje s korištenjem funkcije

MPovrhNSFunkcijom

```
/* Funkcija za racunanje faktorijela */  
#include <stdio.h>  
double fakt (int n) {  
    int i;  
    double f = 1.;  
    for (i = 1; i <= n; i++)  
        f *= i;  
    return f;  
}
```

Rješenje s korištenjem funkcije - nastavak

```
/* Racunanje m povrh n - glavni program */
int main () {
    int m, n;
    double mpovrh;
    printf ("Unesite m i n:");
    scanf ("%d %d", &m, &n);
    mpovrh = fakt (m)/(fakt(n)*fakt(m-n));
    printf("%d povrh %d iznosi = %g\n", m, n,
           mpovrh);

    return 0;
}
```

Definicija funkcije:

```
tip_fun ime_fun(tip1 arg1, tip2 arg2, ...) {  
    tijelo funkcije: def. varij. i naredbe  
}
```

Primjer:

rezultat funkcije je `int`
(tj. tip funkcije je `int`)

formalni argumenti

definicija varijable

```
int veci (int a, int b) {  
    int c;  
    c = a > b ? a : b;  
    return c;  
}
```

naredba za povratak
(programski slijed i rezultat)

Poziv funkcije:

```
int x, y, a, b, c, d;  
x = 7;  
y = 4;
```

```
a = veci (x, y*2);
```

```
b = 5 * veci (3, 4);
```

```
c = veci(3, 4) - veci(7, 8);
```

```
d = veci(3, veci(4, 5));
```

```
veci(7, 8); /* ispravno, iako beskorisno */  
/* primjer funkcije koja vraća rezultat, ali ga najčešće zanemarujemo */  
printf("Poruka\n");
```

```
int veci (int a, int b) {  
    int c;  
    c = a > b ? a : b;  
    return c;  
}
```

- stvarni argumenti mogu biti izrazi
- rezultat funkcije se može koristiti u izrazima

Pretpostavljeni (*default*) tip funkcije

- ako se pri definiciji funkcije ne navede tip funkcije, podrazumijeva se da je funkcija tipa `int`

```
int kvadrat (int n) {  
    return n*n;  
}
```



```
kvadrat (int n) {  
    return n*n;  
}
```

void funkcija

- Funkcija koja ne vraća rezultat. Na primjer:

```
void pisi_koordinate (int x, int y) {  
    printf ("x=%d y=%d\n", x, y);  
}
```

poziv funkcije:

```
pisi_koordinate (2, 3);
```

Funkcija koja nema argumenata

Nema argumenata, ali vraća rezultat. Npr.:

```
double vratiPi(void) {  
    return 3.1415926;  
}
```

poziv funkcije:

```
double površina, r = 3.0;  
površina = r * r * vratiPi();
```

Nema argumenata i ne vraća rezultat. Npr.:

```
void pisiPoruku(void) {  
    printf("C je super programski jezik\n");  
}
```

poziv funkcije:

```
pisiPoruku();
```

Programski slijed pri pozivu funkcije

```
int main () {
```

```
...
```

```
y1 = f(x1);
```

```
...
```

```
y2 = f(x2);
```

```
...
```

```
y3 = f(x3);
```

```
...
```

```
}
```

```
float f (int x) {
```

```
...
```

```
return y;
```

```
}
```

Naredba `return`

- naredba `return` služi za povrat rezultata i nastavljajanje programa na mjestu s kojeg je funkcija pozvana
`return;` ili `return izraz;`
- program će se nastaviti obavljati na mjestu s kojeg je funkcija pozvana i u slučaju nailaska na kraj tijela funkcije

```
void ispis (int x) {  
    printf("x=%d\n", x);  
    return;  
}
```



```
void ispis (int x) {  
    printf("x=%d\n", x);  
}
```

Naredba `return`

- ako funkcija treba vratiti rezultat (tj. nije `void`), a ne obavi se odgovarajuća `return` naredba, rezultat funkcije je nedefiniran

```
double vratiPi(void) {  
    double pi = 3.1415926;  
    return;  
}
```

prevodilac će upozoriti, ali
prevođenje će ipak uspjeti.

```
double vratiPi(void) {  
    double pi = 3.1415926;  
}
```

- u oba slučaja, rezultat funkcije nakon poziva bio bi nedefiniran:

```
double rez;  
rez = vratiPi();
```

Naredba `return`

- u tijelu funkcije **smije biti više `return`** naredbi

```
double vratiAbs(double a) {  
    if (a >= 0.0)  
        return a;  
    else  
        return -a;  
}
```


Tip podatka u naredbi `return`

- Ako tip podatka u naredbi `return` ne odgovara tipu funkcije, **automatski** se obavlja pretvorba tipa. Pretvorba tipa slična je pretvorbi koja se obavlja kod pridruživanja.

```
double kvadrat (short a) {  
    int p;  
    p = a*a;  
    return p;  
}
```

 `return (double)p;`

- primjer:

```
float podijeli (int a, int b) {  
    return (float)a / b;  
}
```

uočite zašto je ovdje cast. Nije radi toga što je funkcija tipa float!

Formalni i stvarni argumenti

...

```
int main () {  
    int a = 3, b = 2, s;
```

```
    s = suma(a, b*2);  
    printf("%d %d %d",  
           a, b, s);
```

ISPIS: 3 2 7

```
int suma (int a, int b) {  
    int zbroj;  
    zbroj = a + b;  
    a = b = 0;  
    return zbroj;
```

- prenose se **vrijednosti** (tj. "kopije") stvarnih argumenata
- izmjena vrijednosti formalnih argumenata **ne utječe** na stvarne argumente (**a = b = 0** nije promijenila varijablu **a** u **main**)
- unutar funkcije se formalni argumenti mogu koristiti jednako kao bilo koje druge "normalne" varijable

Tipovi podataka formalnih i stvarnih argumenata

- Ako tip stvarnog argumenta ne odgovara tipu formalnog argumenta, stvarni argument se pri pozivu funkcije **automatski** pretvara u tip koji odgovara tipu formalnog argumenta. Pretvorba tipa slična je pretvorbi koja se obavlja kod pridruživanja.
- Stvarni argumenti moraju odgovarati formalnima po broju i po **formi** (pretvorba tipa mora biti izvediva), npr.
 - ako je formalni arg. tipa int, stvarni arg. može biti tipa float
 - ako je formalni arg. tipa int, stvarni arg. ne smije biti polje
 - itd.

Primjer: konverzija tipova argumenata pri pozivu funkcije

```
#include <stdio.h>
int veci(int a, int b) {
    if (a > b)
        return a;
    else
        return b;
}
```

```
int main() {
    int a[1] = {10};
    printf("%d", veci(1, 2));
    printf("%d", veci(4.5, 5.5f));
    printf("%d", veci('A', 63));
    printf("%d", veci(9, a));
    return 0;
}
```

ISPIS

→ 2

→ 5

→ 65

ispisat će se adresa
člana a[0]

Primjer funkcije koja računa aritmetičku sredinu

- Napisati funkciju koja izračunava aritmetičku sredinu za tri zadana realna broja i glavni program koji učitava tri broja i korištenjem napisane funkcije izračunava njihovu aritmetičku sredinu.

```
#include <stdio.h>

float arit_sred( float a, float b, float c ) {
    float ar;
    ar = (a + b + c) / 3;
    return ar; /* Koliko se vrijednosti moze vratiti s return */
}

int main() {
    float x, y, z, sred;
    printf("\nUcitaj tri realna broja : ");
    scanf("%f %f %f", &x, &y, &z );
    sred = arit_sred(x, y, z);
    printf("\nAritmeticka sredina unesenih brojeva je : %f",
           sred);
    return 0;
}
```

Primjer funkcije sinus (pomoću sume n članova reda)

- Napisati funkciju koja će za zadani argument u radijanima izračunati vrijednost funkcije sinus kao sumu n članova reda. Funkcija sinus je definirana redom:

$$\sin(x) = \sum_{i=1}^{\infty} (-1)^{i+1} \frac{x^{2i-1}}{(2i-1)!} = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \dots$$

Realizacija bez korištenja pomoćnih funkcija

```
#include <stdio.h>
/* realizacija bez koristenja pomocnih funkcija */
float sinus(float x, int n) {
    int i, predznak;
    float sum, clan, fakt, xpot;
    sum = 0.0f;
    xpot = x;
    fakt = 1.0f;
    predznak = 1;
    for( i=1; i<=n; i++ ) {
        clan = predznak * xpot / fakt;
        predznak *= -1;
        xpot *= x*x;
        fakt *= (2*i) * (2*i+1);
        sum += clan;
    }
    return sum;
}
```

Realizacija uz korištenje pomoćnih funkcija

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>
/* realizacija s koristenjem pomocnih funkcija */
long fakt( int n ) {
    int i;
    long f = 1;
    for( i = 1; i <= n; i++ )
        f *= i;
    return f;
}

float sinus(float x, int n) {
    int i, predznak;
    float sum, clan;
    sum = 0.0f;
    predznak = 1;
    for( i = 1; i <= n; i++ ) {
        clan = predznak * pow(x, 2*i-1) / fakt(2*i-1);
        predznak *= -1;
        sum += clan;
    }
    return sum;
}
```


Funkcije koje trebaju vratiti više vrijednosti

Problem: napisati funkciju za izračunavanje sume i produkta dva cijela broja

- Ideja (**loša!**): predati funkciji dvije "varijable" u koje će funkcija "pohraniti" izračunatu sumu i produkt

...

```
void suma_prod(int x, int y, int suma, int prod) {  
    suma = x + y;  
    prod = x * y;  
    return;  
}
```

```
int main() {  
    int x = 3, y = 4, suma, prod;  
    suma_prod(x, y, suma, prod);  
    printf("x=%d y=%d suma=%d prod=%d\n", x, y, suma, prod);  
    return 0;  
}
```

x=3 y=4 suma=-82736442 prod=7623423

"smeće" - ispisuju se
neinicijalizirane varijable

Koje vrijednosti poprimaju varijable, stvarni i formalni argumenti

nakon obavljanja naredbe broj:

	main				suma_prod			
	x	y	suma	prod	x	y	suma	prod
1	3	4	?	?				
2	3	4	?	?	3	4	?	?
3	3	4	?	?	3	4	7	?
4	3	4	?	?	3	4	7	12
5	3	4	?	?				

- NIJE USPJELO! ZAŠTO? Kako riješiti taj problem?

Načini prijenosa argumenata u funkciju

- *call by value* – poziv predavanjem **vrijednosti** argumenata (funkcija dobiva svoje vlastite kopije argumenata)
- *call by reference* – poziv predavanjem adresa argumenata
 - takav način predaje argumenata postoji npr. u Pascalu. Strogo promatrano, u C-u **ne postoji** *call by reference*. U C-u se taj mehanizam može **nadomjestiti** predajom pokazivača kao argumenata funkcije

Primjer s *call by value*

```
#include <stdio.h>
void f(int x) {
    printf ("x u funkciji: %d\n", x);
    x = 2;
    printf ("x u funkciji nakon pridruzivanja: "
           "%d\n", x);
}
int main() {
    int x = 1;
    f(x);
    printf ("x u programu nakon povratka: %d\n", x);
    return 0;
}
```

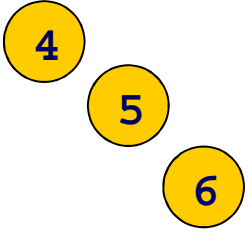
```
x u funkciji: 1
x u funkciji nakon pridruzivanja: 2
x u programu nakon povratka: 1
```

Primjer: napisati funkciju za izračunavanje sume i produkta dva cijela broja

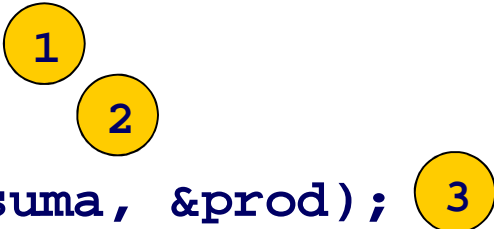
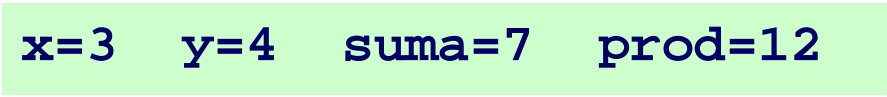
- Ideja (**dobra!**): predati funkciji dvije vrijednosti pokazivača (pokazivače na varijable `suma` i `prod` iz glavnog programa)

...

```
void suma_prod(int x, int y, int *psuma, int *pprod) {  
    *psuma = x + y;  
    *pprod = x * y;  
    return;  
}
```



```
int main() {  
    int x = 3, y = 4;  
    int suma, prod;  
    suma_prod(x, y, &suma, &prod);  
    printf("x=%d y=%d suma=%d prod=%d\n", x, y, suma, prod);  
    return 0;  
}
```

Koje vrijednosti poprimaju varijable, stvarni i formalni argumenti

- pretpostavka o adresama varijabli: &suma=85610, &prod=85614

nakon obavljanja
naredbe broj:

1

2

3

4

5

6

main				suma_prod			
x	y	suma	prod	x	y	psuma	pprod
3	4						
3	4	?	?				
3	4	?	?	3	4	85610	85614
3	4	7	?	3	4	85610	85614
3	4	7	12	3	4	85610	85614
3	4	7	12				

Kada kao argumente treba koristiti pokazivače

- Kada pozvana funkcija treba direktno izmijeniti vrijednost jedne ili više varijabli iz pozivajuće funkcije (primjeri su funkcije `suma_prod` i `uduplaj2`, te funkcija `zamijeni` na sljedećem slajdu)

```
int uduplaj1(int x) {  
    x *= 2;  
    return x;  
}  
  
int main() {  
    int broj = 10;  
    broj = uduplaj1(broj);  
    printf("%d\n", broj);  
    return 0;  
}
```

```
void uduplaj2(int *x) {  
    *x *= 2;  
    return;  
}  
  
int main() {  
    int broj = 10;  
    uduplaj2(&broj);  
    printf("%d\n", broj);  
    return 0;  
}
```

Primjer: napisati funkciju koja zamjenjuje sadržaj dviju varijabli tipa `short`

CallByReference

```
#include <stdio.h>
```

```
void zamijeni (short *x, short *y) {
```

```
    short pom;
```

```
    pom = *x;
```

```
    *x = *y;
```

```
    *y = pom;
```

```
    return;
```

```
}
```

```
int main () {
```

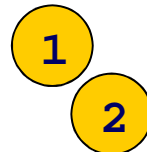
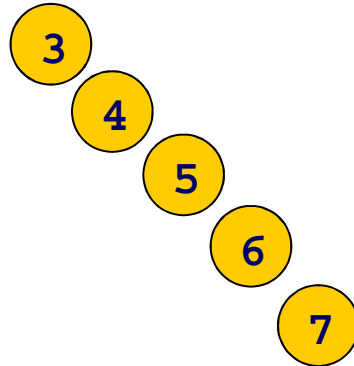
```
    short a = 3, b = 5;
```

```
    zamijeni (&a, &b);
```

```
    printf ("Poslije zamjene: %d %d\n", a, b);
```

```
    return 0;
```

```
}
```


Koje vrijednosti poprimaju varijable, stvarni i formalni argumenti

- pretpostavka o adresama varijabli: &a=64720, &b=64722

nakon obavljanja
naredbe broj:

	main		zamijeni		
	a	b	x	y	pom
1	3	5			
2	3	5	64720	64722	
3	3	5	64720	64722	?
4	3	5	64720	64722	3
5	5	5	64720	64722	3
6	5	3	64720	64722	3
7	5	3			

Organizacija složenijih programa

a) Funkcije smještene u jednoj datoteci (modulu)

```
glavni.c
#include <stdio.h>
int f1 (double a, double b) {
    ...
}

double f2 (int c) {
    ...
}

int main () {
    double x;
    int y;
    x = f2 (15);
    y = f1 (2, 5);
    return 0;
}
```

Zašto smo do sada funkcije uvijek smještali **ispred** main funkcije?

Kada prevodilac naiđe na poziv funkcija f1 i f2, već mu je poznato koje argumente funkcije primaju i kakve tipove podataka vraćaju.

a) Funkcije smještene u jednoj datoteci (modulu)

```
glavni.c
#include <stdio.h>

int main () {
    double x;
    int y;
    x = f2 (15);
    y = f1 (2, 5);
    return 0;
}

int f1 (double a, double b) {
    ...
}

double f2 (int c) {
    ...
}
```

Kada prevodilac naiđe na poziv funkcija f1 i f2, može samo pretpostaviti da su f1 i f2 tipa int, ta da im je pri pozivu poslan ispravan broj i tip argumenata. Program se neće uspjeti prevesti ili neće raditi ispravno. Previđajući bi na neki način trebalo opisati tip i argumente funkcije prije nego naiđe na poziv dotične funkcije.

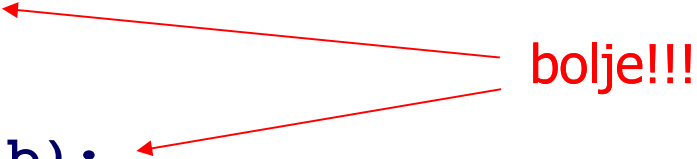
Prototip (deklaracija) funkcije

- Omogućuje prevodiocu kontrolu tipa funkcije, te broja i tipa argumenata.

```
tip_fun ime_fun (tip1 arg1, tip2 arg2, ...);  
tip_fun ime_fun (tip1, tip2, ...);
```

Primjer:

```
double fakt (int n);  
double fakt (int);  
int veci (int a, int b);  
int veci (int, int);  
void pisi_koordinate (int x, int y);  
double vratiPi (void);  
void pisiPoruku (void);  
void suma_prod (int x, int y, int *psuma, int *pprod);
```


bolje!!!

a) Funkcije smještene u jednoj datoteci (uz prototipove)

```
glavni.c
#include <stdio.h>
int f1 (double a, double b);
double f2 (int c);

int main () {
    double x;
    int y;
    x = f2 (15);
    y = f1 (1, 5);
    return 0;
}

int f1 (double a, double b) {
    ...
}

double f2 (int c) {
    ...
}
```

Kada prevodilac naiđe na poziv funkcija f1 i f2, prema prototipu može provjeriti jesu li pozvane na ispravan način. Kada prevodilac naiđe na definiciju funkcija f1 i f2, prema prototipu može provjeriti jesu li ispravno definirane.

b) Funkcije smještene u više datoteka (modula)

funkcije.c

```
int f1 (long a, long b) {  
    ...  
}  
  
double f2 (int c) {  
    ...  
}
```

glavni.c

```
void f3 (int d) {  
    ...  
}  
  
int main () {  
    ...  
    y = f1 (a1, b1);  
    return 0;  
}
```

Kako sada provjeriti je li
poziv funkcije korektno
napisan?

b) Funkcije smještene u više datoteka (modula) uz prototipove

prototip.h

```
int f1 (long a, long b);  
double f2 (int c);  
void f3 (int d);
```

funkcije.c

```
#include "prototip.h"  
int f1 (long a, long b) {  
    ...  
}  
double f2 (int c) {  
    ...  
}
```

glavni.c

```
#include "prototip.h"  
void f3 (int d) {  
    ...  
}  
int main () {  
    ...  
    y = f1 (a1, b1);  
    return 0;  
}
```


Definicija/deklaracija

- Do sada se govorilo samo o DEFINICIJI varijable: definicijom varijable određuje se ime varijable, tip varijable, te rezervira područje u memoriji u kojem će varijabla biti pohranjena.
- Do sada su se varijable definirale isključivo UNUTAR funkcije ili bloka unutar funkcije. Tako definirane varijable se koriste isključivo UNUTAR funkcije ili bloka u kojem su definirane, a njihova vrijednost se GUBI u trenutku završetka funkcije ili bloka. Vrijednost takvih varijabli je uvijek nepoznata ("smeće") do trenutka kada se varijabli pridruži vrijednost.

Definicija/deklaracija

Primjer:

```
int main () {  
    int a = 10, b, *p1 = &a;  
    float pp[3] = {1.0f, 2.0f, 3.0f}, *p2;  
    ...  
    *{  
        int i;  
        ...  
    *}  
    ...  
}
```

- za varijable `b`, `p2`, `i` rezervirano je područje u memoriji, ali je trenutna vrijednost varijabli nepoznata. Vrijednost ostalih varijabli je poznata
- varijable `a`, `b`, `p1`, `pp`, `p2` mogu se koristiti isključivo unutar funkcije u kojoj su definirane (u ovom slučaju, unutar funkcije `main`). Varijabla `i` se može koristiti samo unutar bloka označenog sa *
- sadržaj varijabli `a`, `b`, `p1`, `pp`, `p2` se gubi završetkom funkcije
- sadržaj varijable `i` se gubi završetkom bloka označenog sa *

Definicija/deklaracija

- **Deklaracija varijable:** uputa (objava) prevodiocu - postoji (tj. negdje je definirana) varijabla s navedenim imenom i tipom
 - Deklaracija funkcije: uputa (objava) prevodiocu: postoji (negdje je definirana) funkcija s navedenim imenom, tipom i argumentima. Deklaracija funkcije → prototip funkcije
- Deklaracija iste varijable (funkcije) može se pojaviti više puta u istom programu, dok se definicija varijable (funkcije) smije pojaviti samo jednom
- Definicijom varijable (funkcije) ujedno se ta varijabla (funkcija) i deklarira (na mjestu na kojem se nalazi definicija)
- Nasuprot tome, deklaracijom se varijabla (funkcija) ne definira

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

Općenito:

```
smještajni_razred  tip_podatka  varijabla ...;
```

- `smještajni_razred` i mjesto definicije varijable određuju postojanost i područje važenja varijable u memoriji.
- **postojanost varijable (trajnost, *duration*)**
 - određuje područje programskog kôda tijekom čijeg izvršavanja sadržaj varijable ostaje sačuvan
- **područje važenja varijable (doseg, *scope*)**
 - određuje područje programskog kôda unutar kojeg se varijabla može referencirati ("unutar kojeg se varijabla može koristiti")

Smještajni razredi: `auto`, `register`, `static`, `extern`

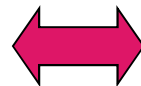
Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

auto - automatski smještajni razred ("lokalne" varijable)

- područje važenja varijable i njena trajnost: od mjesta definicije do kraja funkcije ili bloka unutar kojeg je varijabla definirana
- automatske varijable uobičajeno se nazivaju lokalne varijable (lokalne u funkciji, lokalne u bloku).
- podrazumijeva se, ako eksplicitno nije drugačije navedeno, da je svaka varijabla definirana UNUTAR funkcije, razreda **auto**. Varijablu razreda **auto** moguće je definirati jedino unutar funkcije (bloka)

```
int main () {  
    auto int i;  
    i = 7;  
    {  
        auto int j = 3;  
    }  
    return 0;  
}
```


isto

```
int main () {  
    int i;  
    i = 7;  
    {  
        int j = 3;  
    }  
    return 0;  
}
```

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

- **formalni argumenti** funkcije imaju ista svojstva kao varijable smještajnog **razreda `auto`**. Jedina razlika je u tome što se **formalnim** argumentima prilikom **poziva** funkcije pridružuje vrijednost stvarnih argumenata.

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

register - registarski smještajni razred

- predstavlja preporuku prevodiocu da, ukoliko je moguće, vrijednost varijable pohrani u CPU registar.
- područje važenja varijable i njena trajnost određeni su na **isti način kao** za varijablu razreda **auto**
- **register** varijablu moguće je definirati jedino unutar funkcije (bloka)

```
int main () {  
    register int i;  
    double fact = 1.0;  
    for (i = 1; i < 15; i++) {  
        fact *= i;  
    }  
    return 0;  
}
```

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

static - statički smještajni razred

- **područje važenja** varijable
 - ako je varijabla definirana **unutar funkcije** (bloka): **od** mjesta na kojem je **definirana do kraja funkcije** (bloka)
 - ako je varijabla definirana **izvan funkcije**: **od** mjesta na kojem je **definirana do kraja modula** ili u modulu u kojem je definirana (ovisno od prevodioca)
- **trajnost** varijable
 - od **početka** izvršavanja programa **do završetka** programa
- ako varijabla nije eksplicitno inicijalizirana tijekom definicije, njena se **vrijednost automatski postavlja na 0**

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

- statičku varijablu treba definirati unutar funkcije ako varijabla treba biti vidljiva samo unutar te funkcije, a istovremeno je potrebno sačuvati vrijednost varijable tijekom više poziva funkcije
- statičku varijablu treba definirati izvan tijela funkcije ako istu varijablu koristi nekoliko funkcija unutar istog modula

Primjer: napisati funkciju `zbroj` za zbrajanje dva cijela broja. Funkcija vraća zbroj tijekom prvih tri poziva, a za svaki sljedeći poziv vraća 0.

```
#include <stdio.h>
int zbroj (int a, int b);
int main () {
    printf("%d\n", zbroj(1, 2));
    printf("%d\n", zbroj(3, 4));
    printf("%d\n", zbroj(5, 6));
    printf("%d\n", zbroj(7, 8));
    printf("%d\n", zbroj(9, 10));
    return 0;
}
```

ISPIS:

3

7

11

0

0

```
int zbroj (int a, int b) {
    static int brojPoziva;
    brojPoziva++;
    if (brojPoziva <= 3)
        return a + b;
    else
        return 0;
}
```

kolika je vrijednost
varijable na početku?

ZADATAK: što bi se ispisalo da je
ispuštena riječ `static` u funkciji `zbroj`?

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

extern - vanjski smještajni razred ("globalne" varijable)

- **extern** se koristi za DEKLARACIJU varijable (osim izuzetno). Predstavlja uputu prevodiocu: objavljujem da je varijabla čije ime i tip opisujem, definirana "negdje drugdje" (podrazumijeva se da varijabla zaista jest definirana negdje drugdje)
- područje važenja varijable
 - ako je varijabla deklarirana unutar funkcije (bloka): od mjesta na kojem je deklarirana do kraja funkcije (bloka)
 - ako je varijabla deklarirana izvan funkcije: od mjesta na kojem je deklarirana do kraja modula
- trajnost varijable (jednako kao varijable razreda **static**)
 - od početka izvršavanja programa do završetka programa
- ako varijabla nije eksplicitno inicijalizirana tijekom definicije, njena se vrijednost automatski postavlja na 0

Definicija/deklaracija varijabli

- smještajni razredi (*storage classes*) -

Gdje se nalazi i kako izgleda definicija varijable na koju se poziva **extern** deklaracija?

- izvan funkcije, a unutar istog ili nekog drugog modula
- dva načina **definicije**:
 - koristiti ključnu riječ **extern** uz obaveznu inicijalizaciju
 - ispustiti ključnu riječ **extern**

modul_a.c

```
...  
extern int i = 0;  
...
```

definicija

modul_a.c

```
...  
int i; ili int i = 0;  
...
```

modul_b.c

```
...  
extern int i;  
...
```

deklaracija

modul_b.c

```
...  
extern int i;  
...
```

Primjer: u modulu m1.c napisati funkciju `zbroj`, a u modulu m2.c napisati funkciju `prod`. Funkcije vraćaju zbroj, odnosno produkt dvaju cijelih brojeva tijekom prva tri poziva, a za svaki sljedeći poziv vraćaju 0.

m1.c

```
#include "proto.h"
int brojPoziva;
int zbroj (int a, int b) {
    brojPoziva++;
    if (brojPoziva <= 3)
        return a + b;
    else
        return 0;
}
```

m2.c

```
#include "proto.h"
int prod (int a, int b) {
    extern int brojPoziva;
    brojPoziva++;
    if (brojPoziva <= 3)
        return a * b;
    else
        return 0;
}
```

proto.h

```
int zbroj (int a, int b);
int prod (int a, int b);
```

glavni.c

```
#include <stdio.h>
#include "proto.h"
int main () {
    printf("%d\n", zbroj(1, 2));
    printf("%d\n", prod(3, 4));
    printf("%d\n", zbroj(5, 6));
    printf("%d\n", prod(7, 8));
    printf("%d\n", zbroj(9, 10));
    return 0;
}
```

ISPIS:

3
12
11
0
0

Definicija/deklaracija

Definicija varijable

- opisuje ime, tip, rezervira memoriju, eventualno inicijalizira vrijednost
- ujedno služi kao deklaracija

Definicija funkcije

- opisuje ime, tip, argumente, tijelo funkcije
- ujedno služi kao deklaracija

Deklaracija varijable

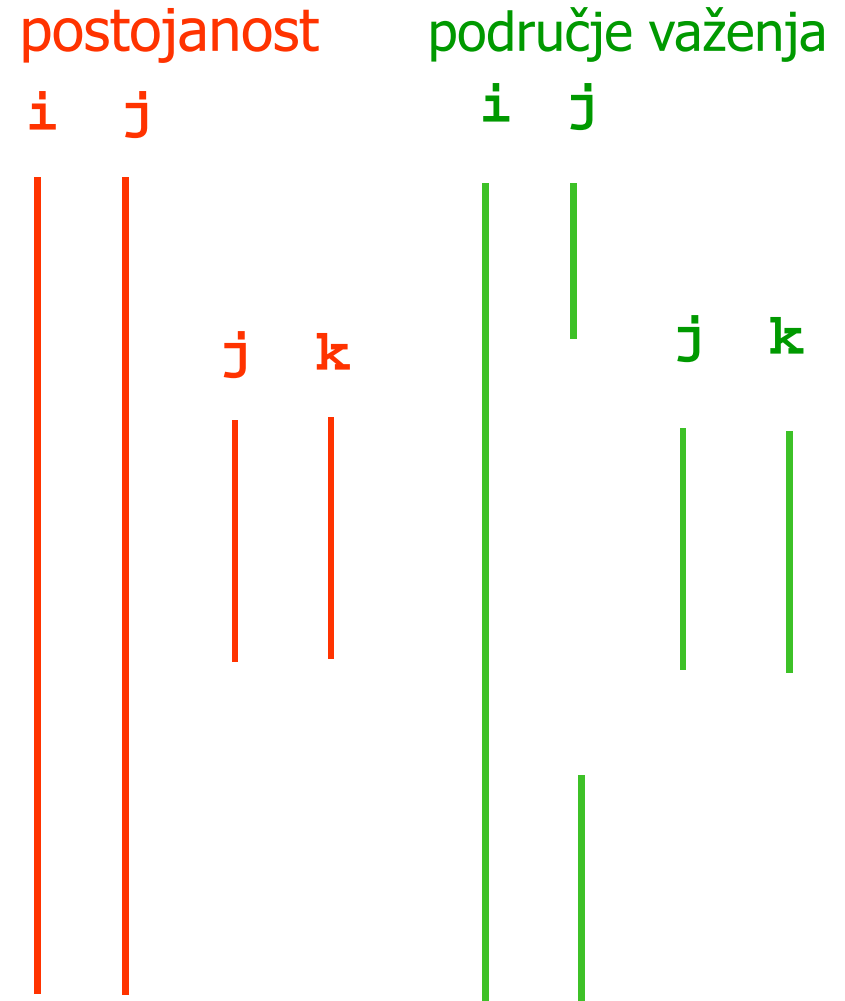
- opisuje ime, tip
- definicija (rezervacija memorije i eventualno inicijalizacija) mora biti obavljena "negdje drugdje" (obično u nekom drugom modulu)

Deklaracija funkcije (prototip)

- opisuje ime, tip, argumente
- tijelo funkcije mora biti opisano "negdje drugdje" (obično u nekom drugom modulu, ili u istom modulu - "niže" u kodu)

Primjer: smještajni razredi auto, register

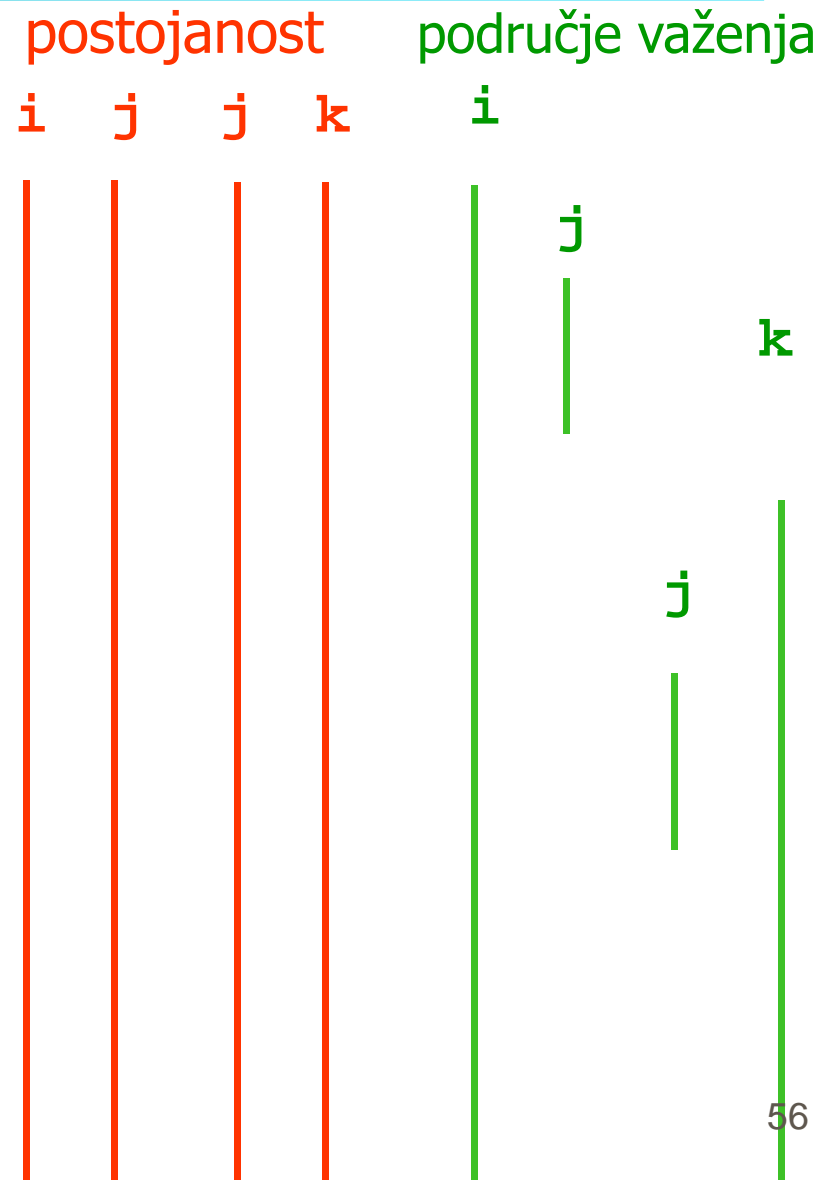
```
int f (float x) {  
    int i, j;  
    i = 1; j = 2;  
    {  
        int j, k;  
        j = 3; k = 4;  
        i = 5;  
    }  
    i = 6;  
    k = 7;  
    /* koliki je ovdje j */  
}
```


Primjer: smještajni razred static

```
static int i;  
void f1 (float x) {  
    static int j;  
    i = 1; j = 2;  
}  
static int k;  
void f2 (float y) {  
    static int j = 5;  
    i = 1; j = 2; k = 3;  
}  
int f3 (double z) {  
    ...  
}
```

ovo su dvije različite varijable

Primjer: smještajni razred extern

modul a.c

```
extern int i = 5;  
void f1 (float x) {  
    int j;  
    i = 1; j = 2;  
}
```

jednako bi bilo da se napisalo:

```
int i = 5;
```

područje važenja

i

j

modul b.c

```
extern int i;  
void f2 (float x) {  
    int j;  
    i = 2; j = 2;  
}  
void f3 (double y) {  
    ...  
}
```

područje važenja

i

j

Primjer: smještajni razred extern

modul a.c

```
extern int i = 5;  
void f1 (float x) {  
    int j;  
    i = 1; j = 2;  
}
```

područje važenja

i

j

modul b.c

```
void f2 (float x) {  
    extern int i;  
    int j;  
    i = 2; j = 2;  
}  
void f3 (double y) {  
    extern int i;  
    ...  
}  
int f4 () {  
    ...
```

područje važenja

i

j

i

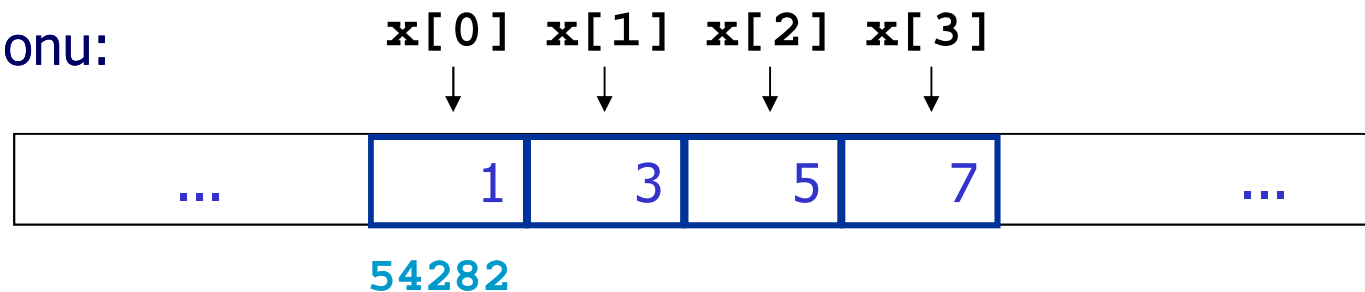
Polja kao argumenti funkcija

Ponavljanje: polja i pokazivači

```
#include <stdio.h>
int main () {
    int x[4] = {1, 3, 5, 7};
    int *p = &x[0]; /* 54282 */
    printf("%d %d %d %d", *p, *(p+1), *(p+2), *(p+3));
    return 0;
}
```

Ispis na zaslonu:

1 3 5 7

- Umjesto `&x[0]` može se koristiti `x` (ime 1-dimenzionalnog polja je isto što i adresa prvog člana polja)

Polja i pokazivači

```
#include <stdio.h>
```

```
int main () {
```

```
    int x[4] = {1,2,3,4};
```

```
    printf("%d %d\n", *x, *(x+1));
```

```
    f(x);
```

```
    return 0;
```

```
}
```

```
void f (int *x) { ili void f (int x[]) {
```

```
    printf("%d %d\n", *x, x[0]);
```

```
    ++x;
```

```
    printf("%d %d %d\n", *x, x[0], *(x-1));
```

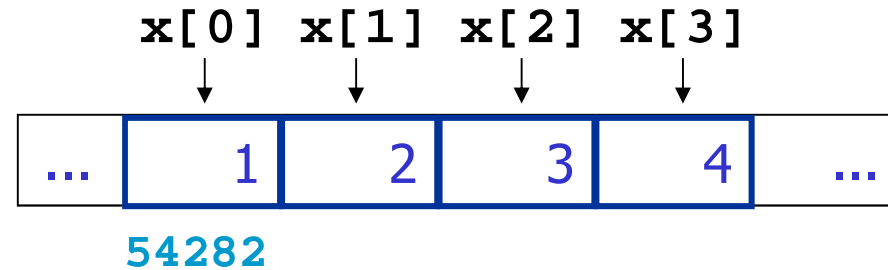
```
}
```

Ispis na zaslonu:

1 2

1 1

2 2 1

Jednodimenzionalna polja kao argumenti funkcije

- polje se u funkciju **ne može** prenijeti na isti način kao što se u funkciju prenose ostali tipovi podataka
- umjesto kopije svih elemenata polja, u funkciju se prenosi samo **kopija adrese prvog elementa polja**
- osim u posebnim slučajevima (u primjerima s nizovima znakova), u funkciju je potrebno prenijeti dodatni argument: broj članova polja

Primjer: napisati funkciju kojom se zbrajaju članovi jednodimenzionalnog cijelobrojnog polja.

```
#include <stdio.h>
int zbroji (int *p, int n);
int main () {
    int polje[4] = {1, 3, 5, 7};
    int suma;
    suma = zbroji(&polje[0], 4);
    printf("Zbroj je %d\n", suma);
    return 0;
}
```

```
int zbroji (int *p, int n) {
    int i, s = 0;
    for (i = 0; i < n; i++)
        s = s + *(p+i);
    return s;
}
```

Izračunat će se:

s = *p
+ *(p+1)
+ *(p+2)
+ *(p+3)

Jednodimenzionalna polja kao argumenti funkcije

Dopušteno je koristiti drugačije oznake (koje međutim imaju isto značenje):

```
#include <stdio.h>
int zbroji (int *p, int n);
int main () {
    int polje[4] = {1, 3, 5, 7};
    int suma;
    suma = zbroji(polje, 4);
    printf("Zbroj je %d\n", suma);
    return 0;
}

int zbroji (int p[], int n) {
    int i, s = 0;
    for (i = 0; i < n; i++)
        s = s + p[i];
    return s;
}
```

Umjesto `&polje[0]`

Umjesto `int *p`

Umjesto `*(p+i)`

Primjer: u main funkciji ("glavnom programu") definirati jednodimenzionalno polje od 30 članova. S tipkovnice učitati cijeli broj n , $2 \leq n \leq 30$, te pozvati funkciju koja polje puni s n Fibonaccijevih brojeva

```
#include <stdio.h>
#define MAX 30
void puniFib (int *niz, int n);
void ispisPolja (int *niz, int n);
int main () {
    int polje[MAX], n;
    do
        scanf("%d", &n);
    while (n < 2 || n > MAX);
    puniFib(polje, n);
    ispisPolja(polje, n);
    return 0;
}
void puniFib (int niz[], int n) {
    int i;
    niz[0] = niz[1] = 1;
    for (i = 2; i < n; i++)
        niz[i] = niz[i-2] + niz[i-1];
}
```

sizeof(polje) → 120

```
void ispisPolja (int niz[],
                 int n) {
    int i;
    for (i = 0; i < n; i++)
        printf("%d ", niz[i]);
}
```

sizeof(niz) → 4

Primjer: brojanje članova polja s vrijednostima unutar zadanog intervala

Napisati funkciju koja će u jednodimenzionalnom realnom polju pronaći koliko ima brojeva koji su veći od zadane donje granice i istovremeno manji od zadane gornje granice. U slučaju da je funkciji zadan neispravan raspon (tj. ako je donja granica veća ili jednaka gornjoj granici), funkcija u pozivajući program treba vratiti vrijednost -1.

U glavnom programu treba učitati stvarni broj članova n ($1 \leq n \leq 100$) i vrijednosti članova polja. Učitavati vrijednosti donje i gornje granice, pozivati potprogram i ispisivati rezultat, sve dok se granice ispravno zadaju.

Jednodimenzionalna polja kao argumenti funkcije - rješenje, I dio

📁 BrojanjeClanovaPolja

```
#include <stdio.h>
```

```
int main () {
```

```
    int n, i, ibr;
```

```
    float x[100], dgr, ggr;
```

```
    do {
```

```
        printf ("Upisite broj clanova polja>");
```

```
        scanf ("%d", &n);
```

```
    } while (n < 1 || n > 100);
```

```
    printf ("Upisite vrijednosti clanova polja >");
```

```
    for (i = 0; i < n; i++) {
```

```
        scanf ("%f", &x[i]);
```

```
    }
```

Jednodimenzionalna polja kao argumenti funkcije – rješenje, II dio

```
do {
    printf ("Upisite donju i gornju granicu >");
    scanf ("%f %f", &dgr, &ggr);
    ibr = broji(n, x, dgr, ggr);
    if(ibr == -1) {
        printf ("Neispravno zadane granice\n");
        break;
    } else {
        printf ("U polju je pronadjeno %d clanova"
                " vecih od %f i manjih od %f\n", ibr,
                dgr, ggr);
    }
} while (1);

return 0;
}
```

Jednodimenzionalna polja kao argumenti funkcije – rješenje, III dio

```
int broji(int n,float polje[],float dg,float gg){
    int i, ibroj;
    if (dg < gg) {
        for (ibroj = 0, i = 0; i < n; i++) {
            printf ("%f\n", polje[i]);
            if(polje[i] > dg && polje[i] < gg) {
                ++ibroj;
            }
        }
        return ibroj;
    } else {
        return -1;
    }
}
```

Ponavljanje: polje znakova kao niz znakova (*string*)

Konstanta "Ovo je niz"

Varijabla: ne postoji tip podatka *string*. Za pohranu niza znakova koristi se jednodimenzionalno polje znakova:

```
char ime[4+1] = {'I', 'v', 'a', 'n', '\0'};
```

```
char ime[4+1] = "Ivan";
```

```
char ime[] = "Ivan";
```


Polje znakova kao niz znakova (*string*)

```
char ime[] = "Ivan";  
printf("%s", ime);
```


Ivan

Zašto funkciji printf ne moramo predati broj članova polja?

Zato jer printf pomoću '\0' može zaključiti gdje je kraj niza znakova.

```
char ime[4] = {'I', 'v', 'a', 'n'};
```



```
printf("%s", ime)
```

Ivan*)%&/!)=()Z) (B#DW=) (@(\$/")#* '@! / ["&/\$/ " / ...

... i nastaviti će se ispisivati dok se ne nađe na oktet u kojem je upisana vrijednost 0x00 (tj. '\0')

Primjer: napisati funkciju koja prima niz znakova, ispisuje znak po znak, ali tako da umjesto malih slova ispisuje velika

```
#include <stdio.h>
void ispisNizaZnakova (char niz[]);
int main () {
    char ime[] = "Ivana 123";
    ispisNizaZnakova(ime);
    return 0;
}
void ispisNizaZnakova (char niz[]) {
    int i = 0;
    while (niz[i] != '\0') {
        if (niz[i] >= 'a' && niz[i] <= 'z')
            printf("%c", niz[i] - ('a' - 'A'));
        else
            printf("%c", niz[i]);
        i++;
    }
}
```

Može: char *niz

Može: char *niz

Može: *(niz+i)

IVANA 123

Primjer: napisati funkciju koja prima niz znakova, ispisuje znak po znak, ali tako da umjesto malih slova ispisuje velika

```
void ispisNizaZnakova (char *niz) {
    while (*niz != '\0') {
        if (*niz >= 'a' && *niz <= 'z')
            printf("%c", *niz - ('a' - 'A'));
        else
            printf("%c", *niz);
        niz++;
    }
}
```

```
void ispisNizaZnakova (char *niz) {
    for (; *niz != '\0'; niz++)      ILI for (; *niz; niz++)
        if (*niz >= 'a' && *niz <= 'z')
            printf("%c", *niz - ('a' - 'A'));
        else
            printf("%c", *niz);
}
```

Funkcija se može pozvati i ovako:

```
ispisNizaZnakova("Ivana 123");
```

Primjer: napisati funkciju koja prima niz znakova, te sva mala slova unutar niza pretvara u velika

```
#include <stdio.h>
void velikaSlova (char *niz);
int main () {
    char ime[] = "Ivana 123";
    velikaSlova(ime);
    printf("%s", ime);
    return 0;
}

void velikaSlova (char *niz) {
    while (*niz != '\0') {
        if (*niz >= 'a' && *niz <= 'z')
            *niz = *niz - ('a' - 'A');
        }
    niz++;
}

void velikaSlova (char *niz) {
    for (; *niz; niz++)
        if (*niz >= 'a' && *niz <= 'z')
            *niz = *niz - ('a' - 'A');
}
```

ILI

Primjer: napisati funkciju koja znak po znak uspoređuje dva niza znakova s1 i s2. Za prvi par znakova u kojima se dva niza razlikuju, vraća razliku ASCII vrijednosti ta dva znaka. Ako su nizovi jednaki, funkcija vraća 0

`strcmp("ABCDEF", "ABCEF") → 'D' - 'E'`

`strcmp("ABC", "AB") → 'C' - '\0'`

`strcmp("AB", "ABC") → '\0' - 'C'`

`strcmp("AB", "AB") → 0`

```
int strcmp (char *s1, char *s2) {  
    while (*s1 == *s2 && *s1) {  
        s1++;  
        s2++;  
    }  
    return *s1 - *s2;  
}
```

```
int strcmp (char *s1, char *s2) {  
    for (; *s1 == *s2 && *s1; s1++, s2++);  
    return *s1 - *s2;  
}
```

Dvodimenzionalna i višedimenzionalna polja kao argumenti funkcije

```
#include <stdio.h>
int zbroji (int p[][] ...) {
    ...
    return s;
}
int main () {
    int polje[2][3] = {{1, 3, 5},
                       {7, 8, 9}};

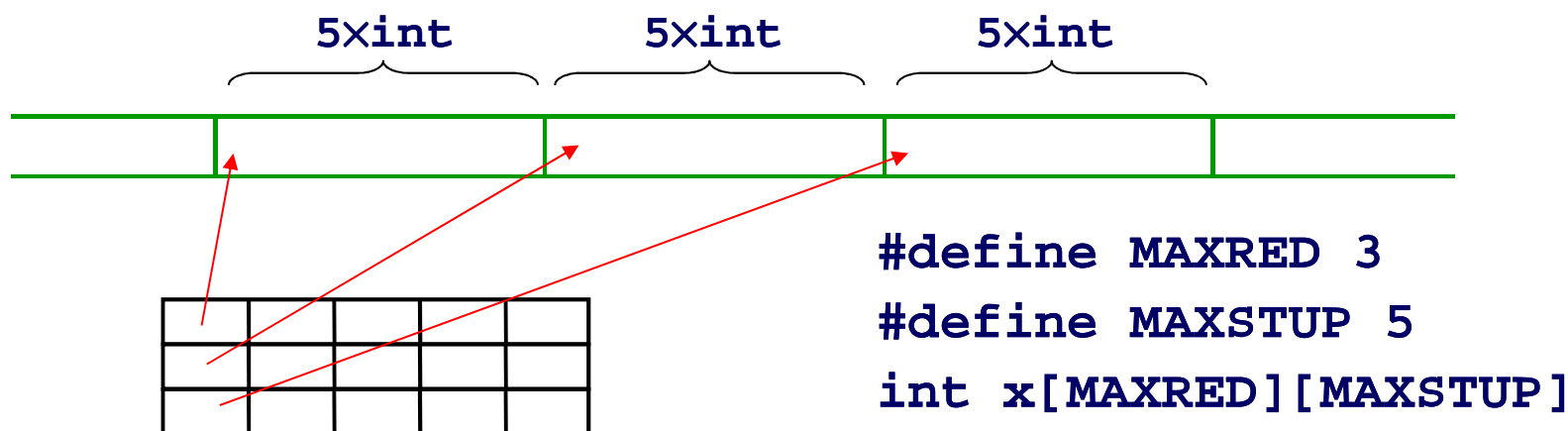
    int suma;
    suma = zbroji(polje ...);
    printf("Zbroj je %d\n", suma);
    return 0;
}
```

POGREŠKA

Polje se u funkciji može "dočekati" jedino kao pokazivač.

Ponavljjanje: dvodimenzionalna polja i pokazivači

- Dvodimenzionalno polje: redak za retkom


```
int *p = &x[0][0];
```

`*(p + 0*MAXSTUP + 0)` → vrijednost člana `x[0][0]`

`*(p + 0*MAXSTUP + 1)` → vrijednost člana `x[0][1]`

`*(p + 2*MAXSTUP + 3)` → vrijednost člana `x[2][3]`

Općenito vrijedi (ako je `p` adresa prvog člana polja `x`):

vrijednost člana `x[i][j]` → `*(p + i*MAXSTUP + j)`

Pristup elementu dvodimenzionalnog polja

Za **pristup elementu** iz n -tog retka treba prvo preskočiti $n-1$ punih redaka. Ako je polje **definirano** na sljedeći način:

`polje[MAXRED][MAXSTUP]` broj članova u jednom retku

tada se unutar funkcije, koja je za vrijednost argumenta p dobila kopiju pokazivača na prvi element polja `polje`, elementu `polje[i][j]` može pristupiti na sljedeći način:

`p[i*MAXSTUP + j]`

ili

`*(p + i*MAXSTUP + j)`

Primjer: napisati funkciju za zbrajanje članova dvodimenzionalnog cjelobrojnog polja

```
#include <stdio.h>
int zbroji (int p[], int brRed, int brStup, int maxStup) {
    int i, j, s = 0;
    for (i = 0; i < brRed; i++)
        for (j = 0; j < brStup; j++)
            s = s + p[i*maxStup + j];
    return s;
}
```

```
int main () {
    int polje[4][5] = {{1, 3, 5},
                       {7, 8, 9}};

    int suma;
    suma = zbroji(&polje[0][0], 2, 3, 5);
    printf("Zbroj je %d\n", suma);
    return 0;
}
```

dopušteno je napisati `polje[0]`
NIJE dopušteno napisati `polje`

Izračunat će se:

```
s = *(p+0*5+0)
    + *(p+0*5+1)
    + *(p+0*5+2)
    + *(p+1*5+0)
    + *(p+1*5+1)
    + *(p+1*5+2)
      ↑      ↑
      i      j
```

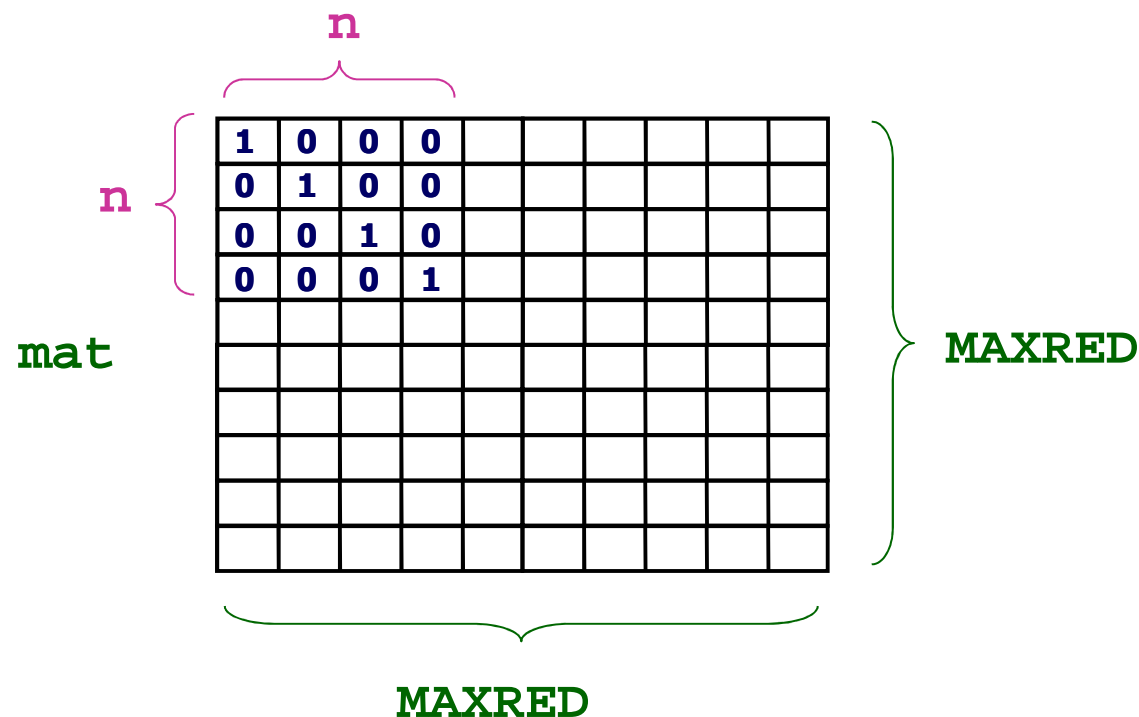
Primjer: funkcija za zbrajanje članova dvodimenzionalnog cjelobrojnog polja - korištenje drugačijih oznaka

```
int zbroji (int *p, int brRed, int brStup, int maxStup) {  
    int i, j, s = 0;  
    for (i = 0; i < brRed; i++)  
        for (j = 0; j < brStup; j++)  
            s = s + *(p + i*maxStup + j);  
    return s;  
}
```


Primjer za dvodimenzionalno polje kao argument funkcije: formiranje jedinične matrice

Napisati funkciju za formiranje jedinične matrice reda N , gdje je N proizvoljan prirodni broj. U glavnom programu definirati matricu, učitati red matrice ≤ 10 , pozvati funkciju i ispisati generiranu matricu.

Npr: ako se zada da treba generirati matricu reda $n=4$, treba se dobiti:

Rješenje - parametrizacija i zadavanje reda

GeneriranjeJedinicneMatrice

```
#include <stdio.h>
#define MAXRED 10
int main () {
    int m[MAXRED][MAXRED], n, i, j;

    do {
        printf ("Zadajte red matrice iz "
                "intervala [1,%d] !\n", MAXRED);
        scanf ("%d", &n);
    } while (n < 1 || n > MAXRED);
```

Rješenje - poziv funkcije i ispis nenultih članova

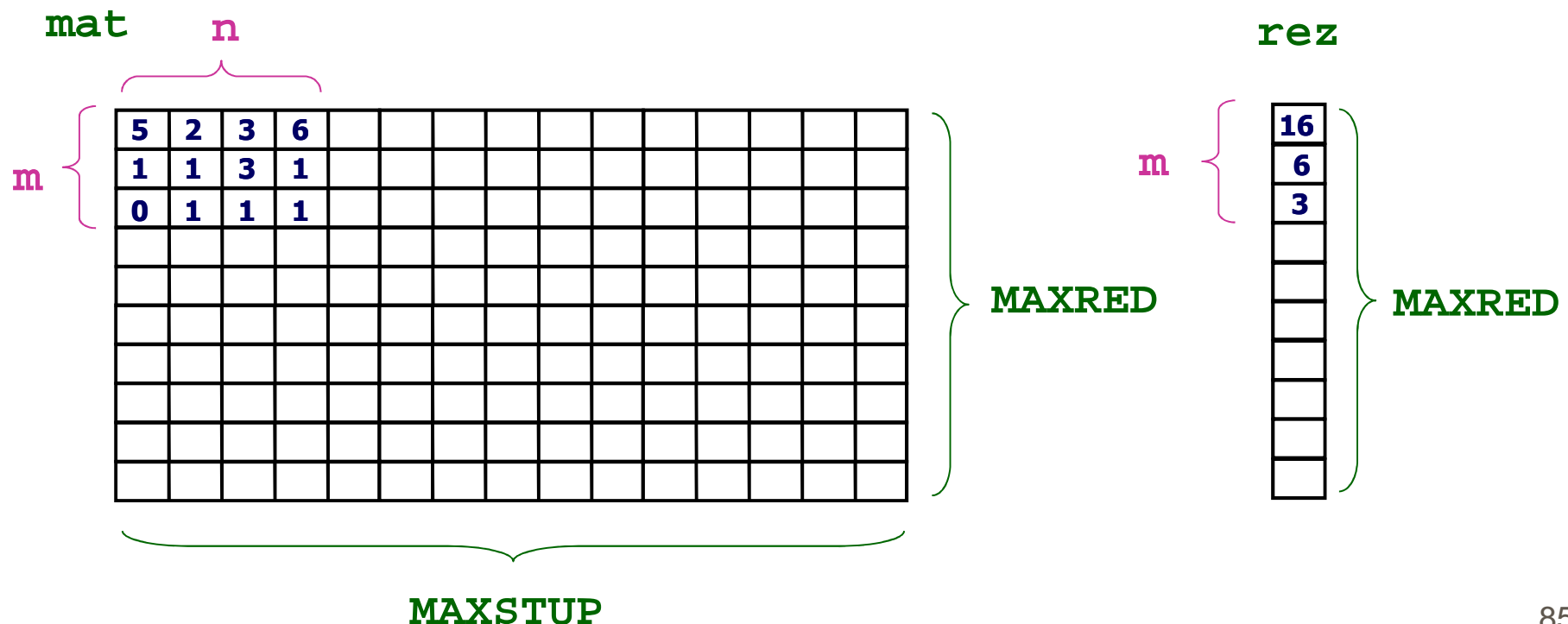
```
genmat (&m[0][0], n, MAXRED);  
/* kontrolni ispis */  
for (i = 0; i < n; i++) {  
    for (j = 0; j < n; j++) {  
        if (m[i][j] > 0) {  
            printf ("M(%d,%d)=%d\n", i, j, m[i][j]);  
        }  
    }  
}  
return 0;  
}
```

Rješenje - funkcija za generiranje matrice

```
void genmat(int m[], int n, int maxstu) {  
    int i, j;  
  
    for (i = 0; i < n; i++) {  
        for (j = 0; j < n; j++) {  
            m[i * maxstu + j] = 0; /* m[i][j] */  
        }  
        m[i * maxstu + i] = 1;    /* m[i][i] */  
    }  
}
```

Primjer za dvodimenzionalno polje kao argument funkcije: zbrajanje članova polja po retcima

Napisati funkciju koja u jednodimenzionalno realno polje upisuje sume elemenata redaka realne matrice dimenzija $m \times n$. U glavnom programu definirati matricu od najviše 10×15 elemenata, definirati polje u koje funkcija treba upisati rezultate, učitati dimenzije m i n , učitati elemente polja, pozvati funkciju, te ispisati učitanu matricu i dobiveni rezultat.

Rješenje - definiranje i učitavanje polja

```
#include <stdio.h>
#define MAXRED 10
#define MAXSTUP 15
void sumaRed(float mat[],
             int maksStup, int m, int n,
             float rez[]);
int main () {
    float mat[MAXRED][MAXSTUP], rez[MAXRED];
    int m, n, i, j;
    printf ("\nUpisite dimenzije m i n:");
    scanf("%d %d", &m, &n);
    printf ("\nUpisite elemente matrice po retcima:");
    for (i = 0; i < m; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
            scanf("%f", &mat[i][j]);
```

Rješenje - poziv funkcije i ispis

```
    sumaRed (&mat[0][0], MAXSTUP, m, n, rez);  
    /* ispis učitane matrice */  
    for (i = 0; i < m; i++) {  
        for (j = 0; j < n; j++)  
            printf ("%f ", mat[i][j]);  
        printf("\n");  
    }  
    /* ispis rezultata */  
    printf ("\nSume po retcima:\n");  
    for (i = 0; i < m; i++)  
        printf ("%f\n", rez[i]);  
    return 0;  
}
```

Rješenje - funkcija za zbrajanje elemenata po retcima

```
void sumaRed(float mat[],
             int maksStup, int m, int n,
             float rez[]) {
    int i, j;
    for (i = 0; i < m; i++) {
        rez[i] = 0.0f;
        for (j = 0; j < n; j++)
            rez[i] += mat[i*maksStup + j];
    }
}
```

Treba li funkciju ili njezin poziv promijeniti ukoliko se promijene najveće dopuštene dimenzije matrice? Treba li što promijeniti u glavnom programu?

-
- *Macro* s parametrima -
 - Definiranje tipova -
 - Struktura -
 - Null pokazivač -

Macro s parametrima

Korištenjem funkcija se:

- povećava preglednost napisanog kôda (primjer: izračunavanje m povrh n)
- smanjuje broj linija programskog kôda (primjer: izračunavanje m povrh n)
- ali također i usporava izvršavanje programa: za prijenos argumenata i povratak rezultata troši se dodatno vrijeme

Primjer: koji se program brže izvršava?

glavni.c

```
#include <stdio.h>
int zbroj (int a, int b) {
    return a + b;
}

int main () {
    int i=3, j=4, k=5;
    printf("%d\n", zbroj(i, j));
    printf("%d\n", zbroj(j, k));
}
```

glavni.c

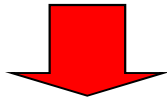
```
#include <stdio.h>
int main () {
    int i=3, j=4, k=5;
    printf("%d\n", i + j);
    printf("%d\n", j + k);
    return 0;
}
```

Macro s parametrima

```
#define VECI(a, b) ((a) > (b) ? (a) : (b))
```

U programskom kôdu pretprocesor zamjenjuje macro **prije** prevođenja:

```
#include <stdio.h>
#define VECI(a, b) ((a) > (b) ? (a) : (b))
int main () {
    int i = 3, j = 4;
    printf("%d\n", VECI(i, j));
    printf("%d\n", VECI(j, i));
    return 0;
}
```



```
...
int main () {
    int i = 3, j = 4;
    printf("%d\n", ((i) > (j) ? (i) : (j)));
    printf("%d\n", ((j) > (i) ? (j) : (i)));
    return 0;
}
```

Macro s parametrima: važna pravila

1. Macro definicija se **mora** nalaziti u jednom retku

~~#define BROJ_PI
3.14159~~

#define BROJ_PI \n
3.14159

2. Ako macro koristi operator, staviti cijeli izraz unutar zagrada

~~#define PI2 3.14*3.14~~

#define PI2 (3.14*3.14)

3. Macro parametar unutar izraza uvijek staviti unutar zagrada

~~#define PROD(a, b) (a*b)~~

#define PROD(a, b) ((a)*(b))

4. Macro s parametrima ne smije imati prazninu između imena i zagrade kojom započinje "lista argumenata"

~~#define NEG (a) (-(a))~~

#define NEG(a) (-(a))

Macro s parametrima: važnost zagrada

```
/* ispravna macro definicija */
```

```
#define PI2 (3.14*3.14)
```

```
/* neispravna macro definicija */
```

```
#define PI2 3.14*3.14
```

U kôdu:

```
x = 1/PI2;
```

prije prevođenja obaviti će se zamjena:

```
x = 1/3.14*3.14;
```

Izračunat će se

$(1/3.14)*3.14$

a trebalo se izračunati

$1/(3.14*3.14)$

Macro s parametrima: važnost zagrada

```
/* ispravna macro definicija */
```

```
#define VECI(a, b) ((a) > (b) ? (a) : (b))
```

```
/* neispravna macro definicija */
```

```
#define VECI(a, b) (a) > (b) ? (a) : (b)
```

U kôdu:

```
x = 2; y = 3;
```

```
z = 2 * VECI(x, y);
```

drugi redak zamijenit će se prije prevođenja u:

```
z = 2 * (x) > (y) ? (x) : (y);
```

Dobit će se $\Rightarrow 2 * 2 > 3 ? 2 : 3 \Rightarrow 2$

A pravi rezultat trebao je biti: 6

Macro s parametrima: važnost zagrada

```
/* ispravna macro definicija */
```

```
#define PROD(a, b) ((a)*(b))
```

```
/* neispravna macro definicija */
```

```
#define PROD(a, b) (a*b)
```

U kôdu:

```
    i = 1; j = 3;
```

```
    k = PROD(i+1, j);
```

drugi redak zamijenit će se prije prevođenja u:

```
    k = (i+1*j);
```

Dobit će se $\Rightarrow 1 + 1 * 3 \Rightarrow 4$

A pravi rezultat trebao je biti: 6

Macro u funkciji genmat :

GeneriranjeJedinicneMatriceMacro

```
#define POLJE(i, j) POLJE[(i)*maxstu+(j)]
```

```
void genmat(int POLJE[], int n, int maxstu) {  
    int i, j;  
  
    for (i = 0; i < n; i++) {  
        for (j = 0; j < n; j++) {  
            POLJE(i, j) = 0;  
        }  
        POLJE(i, i) = 1;  
    }  
}
```


Važnost zagrada (još jednom...)

```
#define POLJE(i,j) POLJE[(i)*maxstu+(j)]
```

```
#define POLJE(i,j) POLJE[i*maxstu+j]
```

```
...
```

```
k = 4; maxstu = 10;
```

```
x = POLJE(k+3,2); ⇒
```

```
x = POLJE[k+3*maxstu + 2]; ⇒
```

```
x = POLJE[4+3*10+2]; ⇒ x = POLJE[36]; /*!!!*/
```

a trebalo bi

```
x = POLJE[72];
```

typedef deklaracija

```
typedef postojeći_tip novi_tip;
```

- deklarira sinonim: novo ime tipa s istim značenjem
- npr. ako se stanje računa izražava u lipama (bez decimala)

```
typedef int novac_t;  
novac_t stanjeRacuna;  
novac_t *pstanje = &stanjeRacuna;
```
- ako se stanje računa treba početi izražavati u kunama (decimale predstavljaju lipe), dovoljno je promijeniti deklaraciju tipa:

```
typedef float novac_t;  
novac_t stanjeRacuna;  
novac_t *pstanje = &stanjeRacuna;
```

`typedef` deklaracija u biblioteci potprograma

- C biblioteka potprograma koristi `typedef` za deklariranje tipova koji se razlikuju u različitim implementacijama prevodioca. Npr. funkcija `strlen` iz `<string.h>` vraća duljinu zadanog znakovnog niza. U nekim prevodiocima duljina se izračunava kao `unsigned int`, u nekim kao `unsigned long int`, itd. Da bi prototip funkcije bio jednak kod svih prevodioca, u biblioteci se koristi `typedef`:

```
typedef unsigned int size_t;
```

ili

```
typedef unsigned long int size_t;
```

ili ...

Prototip funkcije `strlen` sada može biti jednak za sve prevodioce:

```
size_t strlen(const char *s);
```

Struktura (zapis)

- Struktura je složeni tip podatka čiji se elementi razlikuju po tipu:

```
struct naziv_strukture {  
    tip_elementa_1 ime_elementa_1;  
    tip_elementa_2 ime_elementa_2;  
    ...  
    tip_elementa_n ime_elementa_n;  
};
```

```
struct osoba {  
    char jmbg[13+1];  
    char prezime[40+1];  
    char ime[40+1];  
    int visina;  
    float tezina;  
};
```

- Ovime nije definirana varijabla u koju se može pohraniti konkretan podatak. Struktura je ovime tek deklarirana (opisana).

Definicija varijabli tipa strukture

```
struct naziv_strukture var1, var2, ... , varN;
```

npr.

```
struct osoba o1, o2;
```

- Moguće je istovremeno deklarirati strukturu i definirati varijable:

```
struct tocka {  
    int x;  
    int y;  
} t1, t2, t3;
```

```
struct tocka t4;
```

Može i ovako, ali je manje pregledno:

```
struct tocka {  
    int x, y;  
} t1, t2, t3;
```

Deklaracija strukture bez naziva

- Naziv strukture može se izostaviti ako je potrebno definirati jednu ili više varijabli tipa strukture, a takva struktura se drugdje neće koristiti:

```
struct {  
    int dan;  
    int mjesec;  
    int godina;  
} datum;
```

Strukture i typedef

- Deklaracija strukture često se koristi zajedno s `typedef`

```
typedef struct {  
    int x;  
    int y;  
} tocka;  
tocka t1, t2;
```

Postavljanje i korištenje vrijednosti elemenata strukture

```
structVarijabla.element = vrijednost;  
vrijednost = structVarijabla.element;
```

npr.

```
scanf ("%s %s %s %d",  
        o1.jmbg, o1.prezime, o1.ime, &o1.visina);  
o1.tezina = 75.5;  
t1.x = 7; t1.y = 2;  
t2.x = 5; t2.y = 3;  
udaljenost = sqrt(pow(t1.x - t2.x, 2.) +  
                  pow(t1.y - t2.y, 2.));  
printf ("Datum = %d.%d.%d\n", datum.dan,  
        datum.mjesec, datum.godina);
```


Složene strukture

- Moguće je definiranje podatkovne strukture proizvoljne složenosti jer pojedini element može također biti **struct**:

```
struct student {  
    int maticni_broj;  
    struct osoba osobni_podaci;  
    struct osoba otac;  
    struct osoba majka;  
};
```

Složene strukture

- Alternativno, korištenjem naredbe typedef:

```
typedef struct {  
    char jmbg[13+1];  
    char prezime[40+1];  
    char ime[40+1];  
    int visina;  
    float tezina;  
} osoba;
```

```
typedef struct {  
    int maticni_broj;  
    osoba podaci_stud;  
    osoba podaci_otac;  
    osoba podaci_majka;  
} student;  
student pero;  
pero.podaci_majka.visina = 165;
```

NULL pokazivač

- Primjer: napisati funkciju koja vraća pokazivač na prvi član jednodimenzionalnog cjelobrojnog polja koji je manji od nule

```
int *nadj (int niz[], int n) {  
    int i;  
    for (i = 0; i < n; i++)  
        if (niz[i] < 0) return &niz[i];  
    return; /* a ako nema niti jedan < 0 ? */  
}
```

- Umjesto nepoznate vrijednosti, funkcija bi trebala vratiti neku vrijednost koju će pozivajući program moći prepoznati.
- u takvim se situacijama koristi **null pokazivač**. Null pokazivač je "pokazivač na ništa".
- u standardnoj biblioteci potprograma definiran je macro NULL

NULL pokazivač

- Primjer: napisati funkciju koja vraća pokazivač na prvi član jednodimenzionalnog cjelobrojnog polja koji je manji od nule. U slučaju da takav član polja ne postoji, funkcija vraća null pokazivač.

```
#include <stdlib.h>
```

```
int *nadj (int niz[], int n) {  
    int i;  
    for (i = 0; i < n; i++)  
        if (niz[i] < 0) return &niz[i];  
    return NULL;  
}
```

```
int main () {  
    int polje[3] = {1, 3, 5}, *p;  
    p = nadj(polje, 3);  
    if (p == NULL) printf ("Nema takvog\n");  
    else printf("Manji od nule je: %d\n", *p);  
    return 0;  
}
```